

WALTER LAQUEUR

„Faszyzm wczoraj, dziś, jutro”

tłum. Bożena Stokłosa

Wydawnictwo Da Capo. Warszawa 1998,
382 str.

Autor tej książki jest jednym z najwybitniejszych współczesnych politologów, jego prace służą jako podręczniki studentom nauk społecznych na całym świecie. Laqueur urodził się w 1921 roku we Wrocławiu, siedemnaście lat później jako uchodźca zdołał wyjechać z nazistowskich Niemiec. Faszyzm należy do jego głównych zainteresowań badawczych, czego dowodem jest m.in. znakomita książka o rosyjskiej skrajnej prawicy, recenzowana przez Stefana Zgliczyńskiego w 4 numerze „NIGDY WIĘCEJ”. Najnowsza książka Laqueura – błyskawicznie przetłumaczona i wydana w Polsce – stanowi próbę syntezy wiedzy o faszyzmie historycznym oraz o współczesnych nurtach stanowiących jego kontynuację. Opisuje m.in. francuską **Nową Prawicę (Nouvelle Droite)** **De Benoista**, ulubieńca polskich faszystów **Le Pena**, rzekomego „demokratę” **Finiego**, włoskiego ideologa terroryzmu **Evolę**, a także rosyjskich nacjonalbolszewików spod znaku **Limonowa** i **Dugina**. Sporo uwagi poświęca też fundamentalizmowi religijnemu. Ciekawa jest teza, wysnuta z wielu przykładów historycznych, iż o sile bądź słabości faszyzmu w danym kraju decyduje często postawa konserwatywnej prawicy: przyzwalająca na faszyzm lub go zwalczająca. W krajach Europy Wschodniej dodatkowo istotne jest, jeśli chodzi o szerszy klimat polityczny, jakie stanowisko zajmuje tzw. lewica postkomunistyczna: szowinistyczne (Serbia) czy liberalne (Węgry). Książka ma też swoje słabsze punkty, zwłaszcza rozdziały o imigracji i o skinheadach. „Partia Narodowa” w Polsce to nic innego jak **Stronnictwo Narodowe Giertycha** (tzw. senioralne) – nastąpiła pomyłka w tłumaczeniu. Podsumowując, najnowsze dzieło Waltera Laqueura to książka, po którą z pewnością warto sięgnąć.

RAFAŁ PANKOWSKI